

Dosarul nr. 2ra-822/22
2-20121814-01-2ra-13062022

Prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul central (jud. R. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

ÎNCHEIERE

20 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către Veaceslav Loghin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Oleg Antoci împotriva lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Veaceslav Loghin și a fost menținută hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoria Criuleni, sediul central,

constată:

La 02 octombrie 2020, Oleg Antoci, reprezentat de avocatul Gheorghe Cucta a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe cu privire la încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 11 decembrie 2019 Veaceslav Loghin a împrumutat de la Oleg Antoci suma de 2 700 Euro, pe un termen de 6 luni.

A menționat că, la data predării banilor a fost încheiat Contractul de împrumut din 11 decembrie 2019, contrasemnat la aceeași data de către Veaceslav Loghin în calitate de împrumutat și Vadim Vulpe, în calitate de fidejutor, iar obligația de plată a ajuns la scadență la 11 iunie 2020, nefiind executată până la înaintarea acțiunii.

Reclamantul a comunicat că, în calitate de garanție a fost încheiat Contractul de Fidejusiune nr. 01 din 11 decembrie 2019, prin care Vadim Vulpe și-a asumat obligația să răspundă solidar cu împrumutatul Veaceslav Loghin pentru restituirea sumei de 2 700 Euro, care a fost împrumutată în condițiile contractului menționat supra.

A susținut că pârâții se eschivează de la nenumăratele apeluri telefonice și reclamații scrise pentru achitarea datoriei, astfel neîntemeiat tergiversând obligația de achitare a datoriei restante.

Totodată, a mai afirmat că conform Contractului de împrumut nr. 01/11/12 din 11

decembrie 2019, de comun acord s-a stabilit ca împrumutătorului să i se plătească o penalitate în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de reținere a plății, în cazul nerestituirii sumei datorate după expirarea termenului de achitare, și anume data de 11 iunie 2020.

Reclamantul a precizat că penalitatea pentru toată perioada de neachitare constituie suma de 1 309,50 Euro.

A mai specificat că, potrivit informației BNM ratele de bază de refinanțare ale BNM au constituit în medie pe anul 2020, 12,25%-14,5%, indicând în acest context că dobânda de întârziere pentru toată perioada de neachitare constituie suma de 91,06 Euro.

Ce referire la cheltuielile de asistență juridică, reclamantul a susținut că a achitat avocatului un onorariu în sumă de 5 000 lei, conform contractului de asistență juridică, la stabilirea sumei fiind luate în considerație volumul și costul serviciilor de asistență juridică conform prevederilor Recomandării privind quantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobat de Consiliul Uniunii Avocaților prin decizia nr. 2 din 30 februarie 2012.

A solicitat încasarea solidară din contul lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe în beneficiul lui Oleg Antoci a datoriei în mărime de 2 700 Euro, a penalității în mărime de 1 309,50 Euro, a dobânzii de întârziere în mărime de 91,06 Euro, a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5 000 lei și a taxei de stat în mărime de 2 600 lei.

Prin hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul central, acțiunea a fost admisă parțial. Au fost încasate în mod solidar din contul lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe în beneficiul lui Oleg Antoci datoria în sumă de 2 700 Euro și dobânda de întârziere în mărime de 91,06 Euro, în total suma de 2 791,06 Euro, convertiți în lei moldovenești la cursul oficial al Băncii Naționale a Republicii Moldova din data executării hotărârii. Au fost încasate în mod solidar din contul lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe în beneficiul lui Oleg Antoci cheltuielile de judecată compuse din plata taxei de stat în mărimea pretențiilor admise în sumă de 1667,65 lei și citarea publică a pârâtului în sumă de 270 lei, în total suma de 1 937,65 lei. Au fost respinse ca neîntemeiate pretențiile privind încasarea penalității în sumă de 1 309,50 Euro și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 000 lei.

La 11 martie 2021, Veaceslav Loghin a depus apel nemotivat, iar la 25 iunie 2021 a depus apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

Prin decizia din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de către Veaceslav Loghin și a fost menținută hotărârea din 15 februarie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul central.

Pentru a decide astfel instanțele de judecată inferioare au apreciat critic argumentele lui Veaceslav Loghin precum că în realitate nu a avut loc transmiterea banilor și nici intenția de a încheia contractul de împrumut, iar Oleg Antoci nu a confirmat prin probe pertinente faptul că ar fi transmis suma de 2 700 Euro, în situația în care a fost semnat contractual de împrumut, or un contract încheiat legal nu mai poate fi pus în discuție.

Mai mult, faptul neachitării sumei invocate de către Oleg Antoci în acțiunea sa a fost recunoscut chiar de Veaceslav Loghin în ședința de judecată a instanței de fond,

care și-a justificat neexecutarea obligației prin lipsa serviciului și respectiv a mijloacelor financiare.

Cât privește poziția adoptată de către Veaceslav Loghin precum că contractul de împrumut ar fi unul simulat, în spatele lui stând de fapt o tranzacție de vânzare-cumpărare a unui automobil, această versiune nu a fost probată de ultimul prin înscrisuri sau alte mijloace probatorii pertinente. Corespunzător, alegațiile și comportamentul lui Veaceslav Loghin fiind calificate drept o tentativă de exonerare de la executarea obligației asumate prin contractul de împrumut nr. 01/11/12 din 11 decembrie 2019.

În continuare, instanțele de judecată inferioare au relevat că transmiterea împrumutului se confirmă și prin faptul încheierii contractului de fidejusiune, prin care fidejursorul Vadim Vulpe și-a asumat obligația să răspundă solidar cu împrumutatul cu suma de 2 700 Euro, care a fost împrumutată pe un termen de 6 luni, adică până la 11 iunie 2020, în fața împrumutătorului pentru executarea obligațiilor aferente contractului de împrumut nr. 01/11/12 din 11 decembrie 2019, încheiat între împrumutător și împrumutat, în cazul neexecutării sau exercitării necorespunzătoare de către împrumutat a acestor obligații.

Subsecvent instanțele de judecată inferioare au reținut că, având în vedere că Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe începând cu data de 12 iunie 2020 nu și-au onorat obligațiunile asumate, Oleg Antoci în conformitate cu prevederile art. 942 din Codul civil este în drept să calculeze dobânda de întârziere.

Prin urmare, a fost admisă cerința privind încasarea dobânzii de întârziere conform calculului prezentat de către Oleg Antoci, în mărime de 91,06 Euro, pentru perioada 12 iunie 2020-16 septembrie 2020.

Cu privire la încasarea penalității, s-a reținut că în conformitate cu art. 942 alin. (4) din Codul civil în cazul în care s-a stipulat o clauză penală, creditorul poate să ceară, la alegere, fie dobânda de întârziere calculată conform dispozițiilor prezentului articol, fie penalitatea pentru întârziere, motiv din care a fost respinsă cerința privind încasarea sumei de 1 309,50 Euro, cu titlu de penalitate pentru perioada de întârziere 12 iunie 2020-16 septembrie 2020, ca fiind neîntemeiată.

Referitor la încasarea cheltuielilor de asistență juridică solicitate în mărime de 5 000 lei, instanțele de judecată inferioare au notat că este cert faptul că în cadrul prezentului proces Oleg Antoci a contractat servicii de asistență juridică de la avocatul Gheorghe Cucta, reieșind din copia contractului de asistență juridică nr. 596 din 01 iulie 2020, însă lipsește dovada de plată pentru serviciile respective. Or, pentru dovada cheltuielilor suportate, prin prisma practicii CEDO, se evidențiază necesitatea prezentării de către partea care pretinde compensarea cheltuielilor, a următoarelor documente: dovada achitării onorariilor avocaților (copii de pe dispozițiile de plată prin virament sau bonurile de plată); copia de pe facturile de strictă evidență, emisă pentru clienți-persoane juridice și în alte cazuri stabilite de legislație; listă detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și a timpului aferent acestora (cu tariful și orarul).

Pornind de la temeinicia parțială a pretențiilor patrimoniale invocate de reclamant, instanțele de judecată inferioare au ajuns la concluzia de a compensa în beneficiul lui Oleg Antoci din contul lui Veaceslav Loghin și Vadim Vulpe, cheltuielile de judecată compuse din plata taxei de stat în mărimea pretențiilor admise

în sumă de 1 667,65 lei și citarea publică a pârâtului în sumă de 270 lei, probate prin copia chitanței din 29 octombrie 2020.

La 26 mai 2022, Veaceslav Loghin a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului recurentul a indicat că, între Oleg Antoci în calitate de împrumutător și Veaceslav Loghin, în calitate de împrumutat a fost încheiat contractul de împrumut fără dobândă nr. 01/11/12 din 11 decembrie 2019. Acest contract ca și orice contract de împrumut definit prin art. 1242 din Codul civil reprezintă o înțelegere conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

A menționat că, contractul de împrumut semnat între părți în litigiu este un contract consensual, fiind valabil încheiat la momentul realizării acordului de voință asupra tuturor condițiilor esențiale.

Recurentul a susținut că, în conformitate cu art. 774 alin. (1) din Codul civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. Astfel, obligația de bază a împrumutătorului Oleg Antoci era să-i acorde lui Veaceslav Loghin un împrumut de 2 700 Euro, obligația care rezultă atât din prevederile art. 1242 din Codul civil, cât și din alineatul 1 al contractului încheiat.

Consideră că faptul executării obligației de a da împrumut trebuie demonstrată cu probe veridice, admisibile și pertinente, ceea ce nu s-a făcut în cadrul judecării cauzei în prima instanță, iar instanța de apel a interpretat greșit art. 1242 din Codul civil și a concluzionat eronat precum că încheierea contractului de împrumut înseamnă și transmiterea obiectului împrumutului în proprietatea împrumutatului. Or, încheierea actului juridic nu echivalează cu buna executare a obligațiilor care se nasc din acest act juridic.

În acest sens, recurentul a mai susținut că faptul semnării contractului de împrumut nu înseamnă și faptul transmiterii împrumutului, mai ales că astfel de mențiuni nu sunt inserate în textul contractului și nici nu sînt prevăzute de legislația în vigoare. Astfel, primul alineat din contract doar transpune noțiunea contractului de împrumut din art. 1242 din Codul civil, nefiind stipulate în acest sens oarecare declarații sau constatări în vederea confirmării faptului transmiterii preținsei sume împrumutate și nefiind inserate sintagme exprese „a transmis” sau „a primit”.

Recurentul a subliniat că, în pofida faptului încheierii contractului în realitate nu a avut loc transmiterea banilor și nici intenția de a încheia contractul de împrumut, iar intimatul nu a confirmat prin probe pertinente faptul că i-ar fi transmis lui Veaceslav Loghin suma de 2 700 Euro.

A mai precizat că, alineatul 4 din contract stipulează expres că „încheierea prezentului contract precum și transmiterea sumei de bani de către împrumutător împrumutatului se probează prin înscrisul efectuat de împrumutat pe versoul contractului, specificând faptul că pe versoul contractului nu există niciun înscris în acest sens și în general nu există nicio confirmare, în nicio formă, care ar demonstra

faptul transmiterii banilor de la Oleg Antoci către Veaceslav Loghin, fiindcă astfel de fapte nu au avut loc.

Recurentul a notat că, nu corespund realității afirmațiile lui Oleg Antoci precum că la data încheierii contractului a avut loc și predarea sumelor împrumutate, or acest fapt nu a fost demonstrat, aceste declarații fiind declarative și în contradicție cu însăși conținutul contractului.

Prin urmare consideră că în lipsa transmiterii efective a împrumutului, intimatul nu este în drept să pretindă restituirea banilor.

Recurentul a mai invocat că, îndeplinirea corespunzătoare a acestei obligații trebuie probată prin alte înscrisuri pertinente și veridice, iar astfel de probe lipsesc și de fapt nici nu existau, întrucât intimatul niciodată nu i-a împrumutat lui Veaceslav Loghin nicio sumă de bani și implicit nefiind împrumutată nicio sumă bănească, respectiv nici nu a luat naștere obligația recurentului de a restitui intimatului o sumă oarecare da bani.

A susținut că, instanța de apel a interpretat greșit și prevederile art. 1628 alin. (2) din Codul civil, în sensul că a catalogat încheierea contractului de fidejusiune ca mijloc de probă a faptului transmiterii împrumutului, a faptului executării de către împrumutător a obligației sale de a da împrumutatului suma de 2 700 Euro. Or, art. 1628 alin. (2) din Codul civil stipulează că fidejusiunea este obligația garantului (fidejursorului) asumată în folosul unui creditor cu scopul de a garanta obligația pe care debitorul o datorează creditorului (obligația garantată) și care apare și devine scadentă doar dacă apare și devine scadentă obligația garantată.

Recurentul a specificat în acest context că legea nu prevede că încheierea contractului de fidejusiune confirmă faptul existenței datoriei de bază și faptul executării corespunzătoare de către împrumutătorul Oleg Antoci a obligației de a da suma bănească împrumutatului Veaceslav Loghin, ba din contra, legislația indică expres că fidejusiunea apare și devine scadentă doar dacă apare și devine scadentă obligația garantată. Dacă obligația principală nu a apărut, fidejursorul nu are ce garanta.

Mai mult, a indicat că instanța de apel nu a aplicat prevederile art. 1636 alin. (1) din Codul civil, care stipulează expres că obligația garantată prin fidejusiune poate fi prezentă sau viitoare. Așadar, legea prevede expres că la momentul încheierii contractului de fidejusiune obligația garantată poate și nici nu există, urmând să apară mai târziu, ceea ce a și avut loc în speță, or obligația lui Veaceslav Loghin de a restitui suma împrumutată ar fi apărut și ar fi fost scadentă doar după ce ar fi fost primită efectiv de la Oleg Antoci cu titlu de împrumut, fapt care urmează a fi probat inclusiv și prin înscrisul efectuat de împrumutat pe versoul contractului, ceea ce nu a avut loc.

Prin notificarea din 13 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 138).

Referințe nu au fost depuse.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa participanților la proces, copia deciziei contestate la 11 ianuarie 2022 prin poșta

electronică (f.d. 120), iar la 12 ianuarie 2022 prin oficiul poștal (f.d. 119), recurentului fiindu-i expediată la adresa electronică.

Totodată, se reține că prin dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe perioada stării de urgență declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, au fost stabilite măsuri specifice în domeniul justiției, fiind suspendată de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu excepțiile prevăzute la pct. 5.1.1 din dispoziție. Termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, judecarea cauzelor civile fiind reluată din oficiu.

Astfel, recursul declarat la 26 mai 2022 este în termen.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care

erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de către Veaceslav Loghin nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat asupra deciziilor instanței de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursul declarat de către Veaceslav Loghin, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Veaceslav Loghin ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), 433 lit. a), art. 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul declarat de către Veaceslav Loghin se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic